

Cauza penală privind pe ofițerul de Securitate Gheorghe Leonidas Enoiu

În cursul anilor 2006-2009, la solicitarea conducerii Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România (IICCR, președinte Marius Oprea, director general Stejărel Olaru, secretar general Lucia Hossu Longin), am colaborat cu acest Institut la elaborarea unor proiecte legislative și pentru redactarea de sesizări penale specifice.

Sesizarea penală de față a avut în vedere faptele săvârșite de către Gheorghe Leonidas Enoiu, fost înalt responsabil în cadrul Departamentului Securității Statului, fapte constând în principal în cercetarea abuzivă, de către el și ofițerii din subordine, a unui număr foarte mare de persoane, pe timpul anchetelor din aresturile Ministerului Afacerilor Interne (aflat în subordinea sa), în torturarea acestora și supunerea lor la rele tratamente, izolarea și înfometarea celor aflați în aresturi sub acuzația de a fi comis acte ostile regimului comunist, amenințarea și exercitarea de numeroase alte violențe urmărind recunoașterea de către acestea a unor fapte pe care nu le-au săvârșit, toate acestea avînd drept consecință vătămări corporale grave, arestări și condamnări abuzive, înscenarea de procese pentru condamnarea unor oameni nevinovați și chiar sinuciderea ori tentative de sinucidere din partea victimelor. Toate aceste fapte au reprezentat „persecuții pe motive politice” – imprescriptibile – în înțelesul prevederilor Convenției ONU asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității (adoptată la 26 noiembrie 1968 și ratificată de România la data de 15 septembrie 1969), coroborate cu prevederile Statutului Tribunalului Militar Internațional de la Nuremberg (definit prin Acordul din 8 august 1945, de la Londra, al Puterilor Aliate).

Soluționarea cauzei a fost tergiversată în special în timpul mandatului de șase ani (2006-2012) al Laurei Codruța Kövesi la conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Kövesi a fost numită în această poziție de ministrul Justiției Monica Macovei, fost procuror în timpul regimului comunist, și de președintele României Traian Băsescu).

Demersurile întreprinse de către IICCR, în special în perioada 2006-2008, pentru tragerea la răspundere a celor vinovați de crime în perioada regimului comunist în perioada menționată n-au mai fost continuate corespunzător în mandatul echipei Vladimir Tismăneanu – Ioan Stanomir – Mihail Neamțu, încât faptele sesizate au rămas necercetate și nepedepsite. Sub acest din urmă aspect, se poate vedea corespondența pe care am avut-o în luna martie 2012 cu directorul executiv al Institutului Ioan Stanomir – articolul „Situațiunea (LXIX)”, publicat pe pagina Publicistică 2012 a acestui site.

Se impune subliniat că în raport cu toate cele arătate nu a existat niciodată vreo atitudine din partea societății civile sau a intelectualilor democrați.

Parchetului Militar nu soluționase această cauză nici până în luna aprilie 2015.

Mai jos se află Sesizarea pe care am redactat-o în această cauză.

În legătură inclusiv cu cauza de față, tot în această secțiune a website-ului (Documente/ Analize, studii, rapoarte), poate fi văzută și analiza „<Decomunizarea> României – fantasma unui sfert de veac”, pe care am realizat-o în prima parte a anului 2015.

Către,

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Secția Parchetelor Militare

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), cu sediul în București, Str Matei Voievod nr 18, sector 2, în baza prerogativelor prevăzute de HG nr 1724/2005 cu modificările și completările ulterioare, în domeniul investigării și sesizării organelor în drept cu privire la crimele, abuzurile și încălcările drepturilor omului săvârșite în timpul regimului comunist în România, precum și în conformitate cu prevederile art 221 și urm din Codul de procedură penală, prin reprezentanți legali, formulăm prezenta

SESIZARE

cu privire la faptele săvârșite de către Gheorghe Leonidas Enoiu, fost înalt responsabil în cadrul Departamentului Securității Statului, avînd domiciliul în [■], telefon [■], fapte constînd în principal în cercetarea abuzivă, de către el și ofițerii din subordine, a unui număr foarte mare de persoane, pe timpul anchetelor din aresturile Ministerului Afacerilor Interne (aflat în subordinea sa), în torturarea acestora și supunerea lor la rele tratamente, izolarea și înfometarea celor aflați în aresturi sub acuzația de a fi comis acte ostile regimului comunist, amenințarea și exercitarea de numeroase alte violențe urmărind recunoașterea de către acestea a unor fapte pe care nu le-au săvârșit, toate acestea avînd drept consecință vătămări corporale grave, arestări și condamnări abuzive, înscenarea de procese pentru condamnarea unor oameni nevinovați și chiar sinuciderea ori tentative de sinucidere din partea victimelor.

În fapt:

Încă de la începutul represiunii staliniste din România și până în decembrie 1989, Gheorghe Leonidas Enoiu a îndeplinit funcții de răspundere în cadrul structurilor de anchetă penală ale Securității. Ca șef al Serviciului de Anchete Penale din cadrul Direcției a VIII-a Securității între 1950-1960, a participat la anchetele din procesele liderilor comuniști Ana Pauker, Vasile Luca și Lucrețiu Patrășcanu, a condus anchetarea studenților arestați în urma mișcărilor studențești din 1956 și a condus cercetările în procesul „Marele Jaf”. Între 1960- 1989 a lucrat ca ofițer în cadrul Securității Municipiului București.

În aresturile Ministerului de Interne, care se aflau în subordinea sa, Gheorghe Enoiu, împreună cu alți ofițeri de Securitate ca locotenentul major Vasile Dumitrescu, locotenentul Gheorghe Blidaru, locotenentul Horia Brestoiu, locotenentul Nicolae Domnița, locotenentul major Florea Gheorghiu, locotenentul major Gheorghe Mihăilescu, locotenentul major Iosif Moldovan, locotenentul major Dumitru Preda, colonelul Emil Brînzaru, folosea ca metode și tehnici de interogatoriu bătaia, tortura fizică și psihică, izolarea și înfometarea deținuților necondamnați. Mărturisirile smulse prin astfel de metode au fost folosite ca probe pentru organizarea unor procese trucate și pentru condamnarea unor oameni nevinovați, a căror singură vină a fost aceea de a fi fost considerați de către partid o amenințare.

Din mărturiile mai multor arestați rezultă că în aresturile MAI erau folosite cele mai crude tehnici de tortură, cum ar fi:

Bătaia la tălpi. Deținutul era lovit cu ranga de fier peste încălțăminte, apoi era obligat să alege. Acest supliciu se repeta mai multe zile la rând. Deținuților supuși la o astfel de tortură li se dislocau oasele metatarsiene.

Bătaia pe capre. Considerată ca fiind cea mai „obișnuită” metodă de tortură fizică. Deținutul era legat de mâini și de picioare, genunchii trecuți printre brațe, iar pe sub genunchi și brațe i se introducea un baston, care era ridicat cu victimă cu tot pe două birouri. Căzut cu capul în jos, deținutul era bătut cu cruzime.

Metoda tapetului. Deținutul era legat la mâini, la glezne și la ochi. Pus în picioare pe un tapet, acesta era smuls cu violență. Astfel, deținutul cădea, zrobindu-și fața, arcadele, nasul, dinții și umerii. Uneori era urcat în picioare pe birou și legat. Anchetatorii îi ordonau să sară jos, sau îl împingeau, în timp ce îi fixau picioarele; astfel, deținutul se prăbușea în cap.

Bătaia la testicule. A fost specialitatea unei femei pe nume Vida, de origine sârbă. Aceasta, prinzînd glandele între degete, le bătea cu un bețișor până se umflau, astfel încât cel torturat nu mai putea umbla și avea dureri infiorătoare.

Bătaia cu sacul de nisip. Deținutul era legat cu mâinile deasupra capului. Imobilizat în această poziție, era bătut cu un sac de nisip, care avea o greutate de 4-5 kilograme. Loviturile dizlocau organele interne fără a se putea constata, ulterior, urme pe suprafața corpului. Pe corpul victimei nu rămânea nici un semn, dar în interior, plămâni, inima, ficatul, rinichii erau puternic afectate. După un timp, deținutul simțea dureri mari în diferite părți ale corpului, care duceau la boli incurabile, sfârșind în spital de o boală comună: TBC, hepatită, boli de rinichi sau alte afecțiuni.

Cuierul. Unii anchetatori își atârnavă victimele cu mâinile legate de un cuier, astfel încât acestea se sprijineau doar foarte puțin de pământ. Pus să stea ore în șir în această poziție, deținutul extenuat încerca să se sprijine pe podea, moment în care, deseori, oasele brațelor cedau.

Izolarea. Deținutul era închis într-o cameră de izolare, fără nici un mobilier. De multe ori, pe padimentul celulei gardienii vărsau apa. După o zi sau două, picioarele se umflau, iar inima nu mai rezista. Victima cădea în apă sau cerea să fie dusă la declarații.

Imposibilitatea de a merge la WC în afara timpului prescris. Mâncărurile constau în lichide, iar frigul obliga organismul să elimine apa. Reținerea îndelungată a urinei afecta rinichii. Unii deținuți, cu un organism mai șubred, urinau în celulă, alții în bocanci pe care li deșertau apoi la WC, atunci când erau scoși pentru necesitățile fiziologice.

Manejul. Deținutul era obligat să alege în cere atât ziua și noaptea, sub supravegherea unui gardian. În timpul alergării, acesta era bătut în permanență cu un bici de către gardianul care stătea în centrul camerei de pedeapsă.

Cu privire la abuzurile săvârșite personal de către Gheorghe Leonidas Enoiu, foștii deținuți și-l amintesc pe maiorul de Securitate ca pe un personaj foarte violent care participa personal la bătaia deținuților. În timpul ședințelor de „interogatoriu”, Enoiu obișnuia să se îmbrace cu un cearceaf pentru a nu se murdări de sângele victimelor. Metoda lui favorită era lovirea deținuților cu pumnii și picioarele, mai ales în cap, dar și în alte părți ale corpului până când aceștia „recunoșteau” faptele de care ofițerii de Securitate îi acuzau.

Printre deținuții care au fost torturați personal de către Enoiu se numără membrii partidului comunist arestați și judecați în procesele Vasile Luca și Lucrețiu Pătrășcanu, studenții arestați în urma evenimentelor din Ungaria [■ ș.a.], precum și cei care au fost implicați în procesul Marele Jaf (Alexandru și Paul Ioanid, Igor și Monica Seviaru, Haralambie Obodeanu, Sașa Mușat).

Din documentele anexate prezentei Sesizări, redăm, citate, câteva dintre mărturiile victimelor ofițerului Enoiu, din care rezultă cruzimea acestuia și gravitatea faptelor sale:

■: „Enoiu Gheorghe, zis «Măcelarul de la Interne», s-a ocupat de «studentii ungariști» (Ivasiuc, Petrișor, Caba, C. Iliescu, Serdaru, Tătaru, Rusețchi, Mălinescu, Stoica, Rădulescu...), pe care i-a torturat îngrozitor (printre ei și pe mine, între 23 noiembrie și 30 decembrie 1956, rupându-mi trei coaste), iar pe colegul meu Negrea Ștefan l-a bătut în cap, în cap, în cap, până a înebunit și s-a spânzurat, la Gherla”. – anexe la prezenta Sesizare, filele 11-19

■: „Enoiu a fost unul dintre personajele sinistre a anilor 1956, și nu exista nimeni dintre studentii arestați atunci, sau alte categorii de oameni care au fost țăraniști, liberali, oameni politici, care să fi scapat de bătăile lui Enoi. El nu ancheta, după știința mea, și din povestirile celorlalți, însă intra în toate birourile de anchetă. Problema era simplă, intra în biroul în care studentul «bandit», că așa ne spunea, și îl întreba pe anchetator cum merge. «Ce să mergă tovarășe căpitan, că asta nu vrea să spună nimic. Pierdem vremea cu el aici»; ca și cum ei pierdeau vremea, că lăsaseră plugul în brazdă, și trebuiau să se ducă în agricultură. Anchetatorul pleca, și el venea la masuța aceea pătrată la care stătea «banditul» anchetat. Mă banditul, de ce Paștele mății, nu vrei să spui? Și începea bătaia. (...). – anexe la prezenta Sesizare, fila 20

■: „Altcineva nu m-a bătut, altcineva nu m-a lovit în timpul anchetei decât Enoi; au fost trei sau patru, nu pot fi sigur. Asta a fost în primele trei săptămâni de anchetă; după 5 noiembrie când eu am fost arestat, am fost lovit numai la dinți, la fălci. În ziua în care am fost arestat spre seară au fost primii pumni. Stiu că, după o săptămână mi se mișcau toți dinții. E adevărat nu mi-au căzut, tinerețea răzbește din tot felul de chestii. Din această cauză au și scăpat mulți, care au tăcut ani de zile, care au fost luați tineri... Ancheta a fost foarte dură”. – anexe la prezenta Sesizare, fila 21

■: „Am fost arestat la 5 noiembrie 1956 pe motivul că participasem la manifestația de solidarizare cu revoluția din Ungaria, care a avut loc în Piața Universității București, la 3 noiembrie 1956. Toți colegii care au fost inițiatori, ori au participat la manifestație au fost arestați. Am fost duși la Ministerul de Interne, peste drum de palatul regal și depuși în subsolurile clădirii unde erau celulele de deținere. Am fost anchetat de căpitanul Gheorghe Enoi care imi cerea date despre ceilalți colegi participanți la manifestație. Enoi m-a lovit cu palmele și cu pumnii în cap. În urma bătăilor și a presiunii psihice la care am fost supus am încercat să mă sinucid prin spânzurare. Am fost descoperit și m-au împiedicat să mi pun capăt zilelor. Urmare a acestui gest a fost că Enoi m-a lovit, mi-a smuls părul de pe cap, m-a bătut așa de tare că am ajuns aproape de inconștiență. După ce s-a terminat ancheta a urmat procesul, apoi am ajuns la penitenciarul Jilava”. – anexe la prezentul Denunț, fila 26.

Din documentarea realizată de ICCR cu privire la comportamentul abuziv și crud al fostului ofițer de Securitate a mai rezultat că după arestarea din 3 noiembrie 1956, studentul de la acea dată Alexandru Ivasiuc a fost bătut de o echipă de anchetatori condusă de Enoi. În urma torturilor aplicate, Ivasiuc a recunoscut toate faptele care i se imputau și a dezvăluit numele celorlalți colegi de facultate care trebuiau să participe la manifestația de solidaritate cu Revoluția din Ungaria. Pe 12 februarie 1958, Aurel State, arestat pentru că și-a înmormântat prietenul orb, Gheorghe Fonea (fost ofițer în armata regală), a fost „jucat” în picioare în timpul anchetei de către Gheorghe Enoi, care dorea să afle numele celor care au participat la înmormântare. Pentru a scăpa de torturile la care era supus, Aurel State s-a aruncat de acoperișul închisorii Uranus. În 1987, Constantin Țăpus a fost anchetat pentru „propagandă împotriva orânduirii socialiste” de către maiorul Gheorghe Enoi (Direcția Anchete Penale a Securității) și căpitanul Dănuț Maiorescu (Direcția Economică Gorj).

Apreciem că semnificative sub aspectul caracterizării fostului responsabil al Securității sunt și mențiunile făcute cu privire la acesta în Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România: „Enoiu Gheorghe, colonel, București. Deosebit de violent, bătea personal anchetații, dezbrăcat până la

brâu, acoperit de un cearceaf pentru a nu se murdări de sânge. A fost șeful anchetelor studenților arestați în toamna anului 1956, după protestele din mediile universitare. Studenții anchetați atunci și-l amintesc ca fiind de o duritate extremă” (anexă la prezenta Sesizare, filele 27-28). În legătură cu anchetarea studenților participanți la acțiunile de solidaritate cu revoluția maghiară din toamna anului 1956, același document oficial consemnează următoarele: „Anchetele au fost dure, folosindu-se inclusiv bătaia. Anchetatorul principal al studenților a fost căpitanul Gheorghe Enoiu de la Direcția de Anchete Penale a Securității, alături de el regăsindu-i, printre alții, și pe locotenent major Vasile Dumitrescu, locotenent Gheorghe Blidaru, locotenent Horia Brestoiu, locotenent Nicolae Domnita, locotenent major Florea Gheorghiu, locotenent major Gheorghe Mihăilescu, locotenent major Iosif Moldovan, locotenent major Dumitru Preda”.

Gheorghe Leonidas Enoiu în ancheta Comitetului Central al PCR. În 1968, din ordinul fostului secretar general al partidului Nicolae Ceaușescu, a fost formată o comisie din membri ai Comitetului Central și activiști de partid pentru a verifica abuzurile comise în timpul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej de către Securitate și, în special, dosarele în care au fost judecați lideri ai partidului. În urma investigațiilor, comisia a hotărât că cei care au fost judecați și condamnați să fie reabilitați, iar membrii de partid care au fost găsiți vinovați de abuzuri să fie cercetați de către colegiile de partid ale comitetelor de care aparțineau. Măsurile urmau să fie luate de birourile acestor comitete pentru fiecare caz în parte. În aceasta categorie au fost incluși: Gheorghe Pintilie, prim adjunct al ministrului Afacerilor Interne; Ion Șoltuțiu, Teodor Miele, Ludovic Weiss, Gheorghe Rujan, Victor Vânătoru, Teodor Staicu, Francisc Butyka, Gheorghe Enoiu – anchetatori, Ilie Moiescu – președintele completului de judecată din procesul Pătrășcanu, Grigore Ripeanu, Ion Pohonțu – procurori în același proces. Singura sancțiune aplicată celor anchetați a fost retagerea distincțiilor primite în procesele reanalizate de comisie. Ca urmare a acestor hotărâri, Gheorghe Enoiu a rămas în continuare în cadrul Direcției de Anchete Penale din București până în 1989, când s-a pensionat. Informații oficiale în legătură cu faptul că fostul anchetator al Securității a fost implicat în „înscenarea judiciară grosolană” împotriva fostului lider comunist Vasile Luca se regăsesc inclusiv în „Raportul Comisiei de Partid care a examinat materialele în legătură cu procesul lui Vasile Luca”, publicat în volumul editat de Gheorghe Buzatu și Mircea Chirițoiu, *Ascensiunea comunismului în România*, București, 1998 (anexe la prezenta Sesizare, filele 29-34). Este de asemenea relevant că ofițerul de Securitate Enoiu era caracterizat chiar în documentele oficiale ale Partidului și Securității, ulterioare „revizuirii” dosarului Luca, drept o „brută”, care i-a bătut inclusiv pe unii dintre cei anchetați odată cu Vasile Luca. Despre fostul ofițer se mai menționează și că „A fost unul din principalii anchetatori în procesul privind pe Vasile Luca. Deși și-a dat seama că faptele puse în sarcina celor anchetați nu se încadrau în prevederile legii, că era vorba numai de unele greșeli, neglijențe ori abateri cu caracter administrativ, a folosit personal metode de constrângere fizică pentru a determina pe anchetați să atribuie ei înșiși acestor fapte un caracter contrarevoluționar, pentru a se putea proceda astfel la trimiterea lor în judecată penală” (*Cartea albă a Securității*, anexă la prezenta Sesizare, filele 40-48).

Cu ocazia unor investigații primare pe care le-au întreprins experții Institutului, IICCR a identificat un număr de peste 70 de persoane care au avut de suferit din cauza tratamentului abuziv, inuman și degradant la care au fost supuși de către fostul șef al Serviciului de Anchete Penale al Securității. Lista acestora, anexată la fila 49, cuprinde în special numele studenților anchetați de fostul ofițer de Securitate, cu precizarea facultăților din care aceștia făceau parte la data respectivă. Reprezentanții IICCR au realizat de asemenea interviuri cu o parte dintre victimele fostului ofițer de Securitate, din care rezultă cruzimea cu care acesta își tortura victimele, interviuri consemnate și anexate ca atare prezenta Sesizare, după cum urmează:

- [REDACTED], la fila 20
- [REDACTED], la fila 21
- [REDACTED], la fila 24
- [REDACTED], la fila 26.

Anexăm de asemenea mărturiile unora dintre victimele fostului ofițer al Securității, astfel cum acestea au fost consemnate într-unul dintre articolele publicate în presa centrală (la filele 50-67).

În drept:

În considerarea deplinei competențe legale care revin Parchetului, IICCR vă solicită să dispuneți măsurile care se impun pentru tragerea la răspundere penală a fostului ofițer de Securitate Gheorghe Leonidas Enoiu, inclusiv pentru degradarea militară a acestuia, în temeiul prevederilor Legii penale și corespunzător faptelor săvârșite de către acesta.

IICCR consideră că în angajarea răspunderii penale a numitului Gheorghe Leonidas Enoiu, se impun avute în vedere inclusiv următoarele aspecte cu privire la individualizarea pedepselor în raport cu circumstanțele agravante existente în cauză și neîmplinirea termenelor de prescripție a răspunderii penale pentru faptele deosebit de grave în legătură cu care vă sesizăm și la forma continuată în care acestea au fost săvârșite.

IICCR consideră că în cauză există circumstanțe agravante cel puțin în înțelesul art 75, lit a), b) și d) din Codul penal: „săvârșirea faptei de trei sau de mai multe persoane împreună”; „săvârșirea infracțiunii prin acte de cruzime, prin violențe asupra membrilor familiei ori prin metode sau mijloace care prezintă pericol public”; „săvârșirea infracțiunii din motive josnice”. De asemenea considerăm că, în conformitate cu prevederile aceluiași articol, Parchetul și instanța de judecată vor putea reține ca circumstanțe agravante și alte împrejurări care au imprimat faptelor fostului ofițer de Securitate un caracter deosebit de grav. Apreciem, cu titlu de exemplu, că se impune ca în sarcina numitului Gheorghe Leonidas Enoiu să se rețină drept circumstanță agravantă faptul că a săvârșit respectivele infracțiuni asupra unor persoane aflate în imposibilitate de a se apăra în vreun fel. El avea reprezentarea foarte clară a faptului că, în cadrul unui regim dictatorial de o duritate extremă, precum cel pe care fostul ofițer de Securitate l-a slujit cu un exces de zel dezavuat până și de unii dintre responsabilii acestuia, ofițerii de Securitate aveau un drept de viață și de moarte asupra celor pe care ei îi anchetau pentru acte ostile la adresa regimului comunist totalitar. Se impune de asemenea reținut ca o circumstanță agravantă împrejurarea că abuzurile fostului anchetator al Securității împotriva victimelor sale (de la arestări și percheziții abuzive, până la torturarea urmată de sinuciderea victimelor) au constituit tot atâtea violări grave ale celor mai elementare drepturi ale omului. Încă și mai grav este faptul că fostul ofițer de Securitate Enoiu, dar și alții asemeni lui, aveau reprezentarea clară a faptului că prin abuzurile sale viola în modul cel mai grav drepturi și libertăți cetățenești „garantate” de Constituția comunistă și prevăzute în tratatele internaționale la care România era parte (Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și Declarația Universală a Drepturilor Omului, de exemplu), printre care:

- dreptul la viață, la libertate și inviolabilitatea persoanei („Cetățenilor Republicii Socialiste România le este garantată inviolabilitatea persoanei” – art. 31 din Constituția RSR; „Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale”, „Nimeni nu va fi supus la imixțiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa” – art. 3, respectiv art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului);

- libertatea de conștiință și de exprimare („Libertatea conștiinței este garantată tuturor cetățenilor Republicii Socialiste România – art. 31 din Constituția RSR; Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară – art. 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului; „Statele participante vor respecta drepturile omului și libertățile fundamentale, inclusiv libertatea de gândire, conștiință, religie sau de convingere pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie – Secțiunea VII a Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa);

- accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil („Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzați în materie penală îndreptată împotriva sa” – art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului);

- inviolabilitatea domiciliului („Domiciliul este inviolabil” – art. 32 din Constituția RSR).

De asemenea, semnalăm faptul că activitatea infracțională a fostului ofițer de Securitate Enoiu s-a constituit practic în permanență într-un concurs foarte complex de infracțiuni dintre cele mai grave, între care: abuz în serviciu contra intereselor persoanelor; abuz în serviciu prin îngrădirea unor drepturi; purtare abuzivă; arestare nelegală și cercetare abuzivă; supunerea la rele tratamente; tortură; represiune nedreaptă; determinarea sau înlesnirea sinuciderii etc. IICCR consideră că represiunea pe care regimul comunist a organizat-o timp de mai multe decenii, pe criterii politice, împotriva unor grupuri aparținând populației autohtone, represiune căreia se circumscrie și întreaga activitate infracțională a ofițerului de Securitate Enoiu și a foarte multor colegi ai săi, trebuie să fie asimilată crimelor contra umanității și pedepsită în consecință. Reamintim în context că prin Rezoluțiile 2184 (XXI) din 12 decembrie 1966 și 2202 (XXI) din 16 decembrie 1966, Adunarea Generală a ONU a condamnat în mod expres, în egală măsură, crimele împotriva umanității și violarea drepturilor politice ale populațiilor autohtone.

IICCR consideră că săvârșirea în formă continuată (timp de aproape 40 de ani) a infracțiunilor de o gravitate deosebită menționate în prezentul Denunț se impune de asemenea avută în vedere în soluționarea sesizării sale, inclusiv cu privire la curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale. Sub acest din urmă aspect, IICCR evidențiază faptul că, după decembrie 1989, în absența unei condamnări oficiale a regimului comunist de către statul român (survenită numai la data de 18 decembrie 2006, prin discursul din Parlament al Președintelui României), victimele acestui regim și familiile lor s-au dovedit mai mult decât reținute în a se adresa justiției pentru a-i trage la răspundere pe cei care, în numele statului comunist din România, le-au violat în modul cel mai grav cele mai elementare drepturi și libertăți cetățenești, i-au ucis, i-au torturat și supus la cele mai umilitoare și degradante tratamente. În egală măsură, prezentul demers al IICCR, prin care, în temeiul competențelor legale care ne revin, sesizăm Parchetul cu privire la activitatea infracțională deosebit de gravă a fostului responsabil al Securității Gheorghe Leonidas Enoiu, a fost posibil numai după înființarea instituției noastre, în decembrie 2005. Considerăm inutil să insistăm asupra faptului că abuzurile și crimele de natura politica savârșite împotriva cetățenilor români în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 nu au fost sancționate sub nicio formă în timpul regimului comunist înainte de toate pentru că, în caz contrar, regimul comunist ar fi trebuit să accepte să fie trași la răspundere chiar cei care dețineau pozițiile cele mai importante în conducerea sistemului politic și al aparatului său represiv. În consecință, IICCR consideră necesar să sublinieze că răspunderea penală pentru faptele obiect al prezentei Sesizări, nu poate fi considerată prescrisă întrucât de la data săvârșirii lor și până în prezent, din motivele arătate mai sus, au existat împrejurări care au împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale. În

consecință, IICCR consideră că în toată această perioadă cursul prescripției răspunderii penale a fost suspendat – ipoteză reglementată de altfel inclusiv în Codul Penal (art. 128), ca „împrejurare (...) de neînlăturat” care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale: „Cursul termenului prescripției este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal. Prescripția își reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare”.

Referitor la faptul că pe timpul regimului comunist crimele și abuzurile comise de către responsabilii acestuia nu au fost incriminate legal și pedepsite în vreun fel, semnalăm faptul că incriminarea și pedepsirea lor în prezent reprezintă un act de justiție nu numai necesar dar și deplin posibil. În acest sens considerăm relevante prevederile art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată de statul român prin Legea nr 30/1994. Potrivit paragrafului 1 al textului amintit, „Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii”. În același timp însă, paragraful 2 al articolului în discuție, de maximă relevanță sub aspectul la care ne referim, prevede că „Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate”. În consecință, se impune constatat faptul că textul Convenției europene este deplin aplicabil în materia obiect al Sesizării IICCR. Astfel, pe de o parte, crimele săvârșite de responsabilii regimului comunist nu au fost judecate și pedepsite pe timpul aceluia regim întrucât în acea perioadă ele nu constituiau – nu aveau cum să constituie, în contextul dat – „infracțiuni, potrivit dreptului național”). Pe de altă parte, ulterior prăbușirii regimului comunist totalitarist, aceste fapte puteau și pot fi incriminate, judecate și pedepsite, întrucât la data săvârșirii lor erau „considerate infracțiuni potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate” – între acestea, încălcarea dreptului la viață, la libertate și inviolabilitatea persoanei, a libertății de conștiință și de exprimare, a dreptului la libera circulație, a dreptului de proprietate, a inviolabilității corespondenței și a domiciliului etc.

Anexăm prezentei Sesizări opisul și documentele care constituie material probator.

Președinte,
Marius Oprea

Director General,
Stejărel Olaru

Secretar General,
Lucia Hossu Longin